

ДЕРЖАВНИЙ ЗАХИСТ ОСІБ (ВИКРИВАЧІВ), ЯКІ НАДАЮТЬ ДОПОМОГУ В ЗАПОБІГАННІ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Томма Р.П., доцент кафедри економічної безпеки ННІ №1 НАВС, кандидат юридичних наук, доцент.

Корупція, як соціальне явище вкрай негативно впливає практично на всі сторони суспільного життя: економіку, політику соціальну і правову сфери, управління, громадську свідомість, міжнародні відносини. Корупційні зв'язки руйнують правові, етичні відносини між людьми і поступово перетворюються на норму поведінки суспільства.

Зазвичай громадяни без зайвого ентузіазму інформують правоохоронні органи про факти корупції (небажання приймати участь у тривалому судовому процесі, турбуються за свою безпеку, недовіра правоохоронній та судовій системі тощо). У зв'язку з цим у правоохоронних органів виникає питання: як? де?, та від кого? отримати достовірну інформацію про факти корупції. Для вирішення цього завдання законодавець Законом України «Про запобігання корупції» створив «Інститут викривачів». За ст.53 цього Закону особа, яка надає допомогу в запобіганні і протидії корупції (викривач) – це особа, яка за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, повідомляє про порушення вимог цього Закону іншою особою [1].

Особи, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, повинні перебувати під захистом держави. За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, або їх близьких осіб, у зв'язку із здійсненням повідомленням про корупційне правопорушення, правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [2].

Особа або член її сім'ї не може бути звільнена чи примушена до звільнення, притягнута до дисциплінарної відповідальності чи піддана з боку керівника або роботодавця іншим негативним заходам впливу (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) або загрози таких заходів впливу у зв'язку з повідомленням нею про порушення вимог Закону «Про запобігання корупції» іншою особою.

Інформація про викривача може бути розголошена лише за його згодою, крім випадків, встановлених законом. Національне агентство з питань протидії корупції (НАЗК), а також інші державні органи, органи місцевого самоврядування забезпечують умови для повідомлень їх працівниками про корупційні правопорушення вчинені іншою особою, зокрема через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб-сайти, засоби електронного зв'язку [1].

Повідомлення про порушення Закону України «Про запобігання корупції» може бути здійснене працівником відповідного органу без зазначення авторства (анонімно). Вимоги до анонімних повідомлень про порушення вимог цього Закону та порядок їх розгляду визначаються Законом України «Про запобігання корупції» [1].

Анонімне повідомлення про корупційне правопорушення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можуть бути перевірені. Анонімне повідомлення про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» підлягає перевірці у термін не більше п'ятнадцяти днів від дня його отримання. Якщо у вказаний термін перевірити інформацію, що міститься в повідомленні, неможливо, керівник відповідного органу або його заступник продовжують термін розгляду повідомлення до тридцяти днів від дня його отримання.

У разі підтвердження викладеної у повідомленні інформації про корупційне правопорушення керівник відповідного органу вживає заходів щодо припинення виявленого порушення, усунення його наслідків та притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності, а у випадках виявлення ознак кримінального або

адміністративного правопорушення також інформує спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції [1].

Національне агентство з питань протидії корупції (НАЗК) крім забезпечення реалізації антикорупційної політики держави здійснює постійний моніторинг у сфері захисту викривачів державними органами, проводить щорічний аналіз та перегляд державної політики у цій сфері [4].

Посадові і службові особи державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів у разі виявлення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення працівниками відповідних державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів зобов'язані у межах своїх повноважень ужити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VIII
2. Закон України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 11, ст.51)
3. Закон України «Про державну службу» від 06 грудня 2016, № 4.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки» від 29 квітня 2015 р. № 265.